

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 11124

Tarih : 17.03.2025

25965

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM içtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Kamuran TANHAN

Mardin Milletvekili

28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelikle oluşturulan İdare ve Gözlem Kurulları, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 89 uncu maddesine dayanak almaktadır.

İnsan Hakları Derneği (İHD)'nin tespitine göre, 2021 yılından bu yana en az 501 tutsak, İdare ve Gözlem Kurulları tarafından tahliye edilme haklarından mahrum bırakılmışlardır.

Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu tarafından tahliye edilme hakkı engellenen tutsaklardan biri de İzmir Şakran Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutulan Rozerin Kalkan'dır. 11 Ağustos 2016 tarihinden bu yana cezaevinde tutulan Rozerin Kalkan'ın, 16 Nisan 2024 tarihinde tahliye edilmesi beklenirken, infazı 11 ay ertelenmiş, tahliye edilmemişti. 14 Mart 2025 tarihinde toplanan İdare ve Gözlem Kurulu Rozerin Kalkan'ın infazını 11 ay daha uzatmıştır. Hakkında herhangi bir disiplin kararı olmayan Rozerin Kalkan'ın avukatı söz konusu Kurul kararına itiraz etmiştir.

Kalkan'ın infazının yakılmasına ilişkin Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu'nun almış olduğu bir önceki kararda Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu, Kalkan'ın koşullu salıverilme tarihinin gelmiş olmasının "kazanılmış bir hak teşkil etmediği" iddiasında bulunularak, "*Hükümlünün kendisine verilen bu fırsatı bir ihsan veya zaten edinilmiş hak olarak görmemesi ve koşullu salıverilme şartlarını sağlamak için çaba göstermesi gerekmektedir*" ifadelerine yer

verilmiştir. Kalkan'ın disiplin cezasının olmadığına dikkat çekilen kararda; "iyi halli" olması için disiplin cezasının olmamasının ya da kaldırılmış olmasının "iyi halli olduğuna tek başına karine teşkil etmez" değerlendirmesinde bulunulmuştur.

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik m.109/6'da "... cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemez." hükmünün uygulamada 3 veya 6 ay olacak şekilde uzatıldığı görülmektedir. Ancak söz konusu Kurul'un doğrudan cezalandırma mantığı güderek hasmane bir tavırla Kalkan'ın tahliyesini ikinci kez 11 ay ertelediği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, 11 ay sonra infazın yeniden aynı süre kadar uzatılmayacağına bir güvencesi de mevcut değildir.

Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulları başlı başına mahkemelerin yerine geçmiş durumdadır. İdari ve gözlem kurulları yasalarca kendilerine tanınan yetkilerin dışına çıkarak mahpusların davranışlarından ziyade düşüncelerini baz alarak değerlendirme yapmaya devam etmektedir.

Bu bağlamda;

1. İzmir Şakran Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutulan Rozerin Kalkan infazının ikinci kez 11 ay uzatılmasının gerekçesi nedir? İdare ve Gözlem Kurulu'nun bu kararının ardındaki gerekçesinin somut dayanakları nedir?
2. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik m.109/6'da yer alan hükmün Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulları tarafından keyfi bir şekilde uygulandığı görülmektedir. Bu kapsamda uygulamada kimi kurulların 3 ay erteleme kararı verdikleri kimisinin ise Rozerin Kalkan örneğinde olduğu gibi infazı 11 ay uzattıkları anlaşılmaktadır. Hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri konusunda hangi ölçütler dikkate alınmaktadır?
3. İdare ve Gözlem Kurulu'nun Rozerin Kalkan için ikinci defa verdiği tahliye erteleme kararının hukuki dayanaktan yoksun, sübjektif, keyfi olduğu ve hasmane bir tutumla verildiği iddialarına yönelik Bakanlığınızca bir inceleme başlatılacak mıdır? Bu tür süreçlerde tutsakların savunma haklarının ihlal edilmemesi ve olası diğer hak ihlallerinin önüne geçilmesi adına hangi denetim mekanizmaları devreye sokulmaktadır?

4. Kalkan'ın infazının uzatılmasına ilişkin Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu'nun 16 Nisan 2024 tarihinde almış olduğu bir önceki erteleme kararında *"Hükümlünün kendisine verilen bu fırsatı bir ihsan veya zaten edinilmiş hak olarak görmemesi ve koşullu salıverilme şartlarını sağlamak için çaba göstermesi gerekmektedir"* denilmiştir. Koşullu salıverilme şartlarını sağlamak için gösterilmesi gereken "çaba"nın somut ölçütü nedir? Kurullar söz konusu bu çabanın varlığını yahut yokluğunu hangi kıstasları baz alarak değerlendirmektedir?
5. Kalkan'ın infazının uzatılmasına ilişkin Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu'nun 16 Nisan 2024 tarihinde almış olduğu bir önceki erteleme kararında Kalkan'ın disiplin cezasının olmadığına dikkat çekilmiş; "iyi halli" olarak kabul edilmek için disiplin cezasının olmamasının ya da kaldırılmış olmasının tek başına karine teşkil etmeyeceği değerlendirilmesinde bulunulmuştur. "İyi halli" olmanın somut ölçütleri nelerdir? Bu ölçütlerin sağlandığına ilişkin karar nasıl verilmektedir?
6. Kendilerini adeta yargı makamlarının yerine koyan Cezaevi İdare ve Gözlem Kurullarının yasalarca kendilerine tanınan yetkilerin dışına çıkarak mahpusların davranışlarından ziyade düşüncelerini baz alarak değerlendirme yapma yetkisi var mıdır? Şayet varsa bunun hukuki dayanağı nedir?
7. İdare ve Gözlem Kurulları tarafından alınan infaz erteleme kararlarına itiraz süreçleri nasıl işlemektedir? Kurullarca verilen kararların bağımsız ve adil olup olmadığını denetlemek amacıyla ne gibi mekanizmalar işletilmektedir?